

*School for Teachers
Училище за учители*

МАЛКИТЕ ЕЖЕДНЕВНИ РЕШЕНИЯ ВОДЯТ ДО ГОЛЕМИТЕ СБЪДНАТИ МЕЧТИ, ИЛИ ЗА УДОВЛЕТВОРЕНИЕТО ДА РАБОТИШ В ЕДНО СТРАХОТНО УЧИЛИЩЕ

Стефана Петрова

125. Средно училище „Боян Пенев“ – София

Резюме. Авторът разказва по необичаен начин за живота на училището, за смятани доскоро за необичайни подходи за преподаване. Засегнати са акценти, които приобщават учениците към учебния процес. Дадени са реални примери за нестандартен подход към ученето, работещ в полза на образователния процес.

Keywords: school life; teaching approaches; students; learning process

Малките, злободневните, по хиляди пъти на ден... дали да си обиден и огорчен, или да простиш, дали инстинктивно да се скараш, или да обясниш, отново и отново. Но за това по-късно.

Вече влизаме в двора на училището. Ранен следобед е, посреща ни детска глъчка, жизнерадостни гласове смях, игри. Група първокласници и учителката им от групата за целодневно обучение обсъждат предстоящата ваканция и вълненията покрай светлия празник Възкресение. Изведнъж се чува сърдит глас: „Госпожо, тя ме бута!“. Отговорът е моментален – „Но той искаше да стъпче всички мравчици!“. Почти разплакано до учителката се е приближила „тя“ – дългокосо момиченце, което въпреки напирашите сълзи гледа строго „виновника“. Всички детски погледи са вперени в едно лице. Да се скара или да обясни? Няма време за чудене. С усмивка и само с един жест на ръката учителката събира децата около себе си, навежда се и започва да разказва... за малките неща, за ценните неща, за природата, за приятелството.

От малкия салон на училището звучи кръшно хоро и аз оставам малките ученици, сгушени един до друг в приглушен разговор. Докато вървя към входа на училището, музиката постепенно се усилва и е ясно, че не мога да не проверя какво става. Танцовият ансамбъл към училището се готви за международно турне. Вече повече от десет години „Хорце“ е един от пазителите на българския дух и традиции сред възпитаниците на 125. Средно учи-

лице „Боян Пенев“. Колко песни са изпети, колко хора изиграни, колко деца са намерили истински приятели и са усетили истинската стойност на родното! Днес обаче танцьорите вече вият хора, а музикантите нервно пристъпват от крак на крак в коридора. Актвата зала, където те репетира, все още не е свободна. Корепетиторът каза „всеки момент“, а то стана цяла вечност. Докато се опитвам да разбера за какво става дума, от залата се чуват бурни аплодисменти и вътре сякаш ври и кипи. Две математически паралелки, една от пети клас – да се учи, и една от шести – вече изпитани бойци, представят „Часът на предизвикателството“ – математика на друго ниво. Явно, гледам много учудено, защото две усмихнати момичета веднага се впускат в подробни обяснения. „Това просто е математика, но часът е различен, по-хубав, всички участваме, забавляваме се!“ Ето как става. Класът се разделя на 5 – 6 отбора. Учителят посочва капитаните, а всеки капитан избира кои негови съученици ще са в екипа му. Всички отбори работят по едни и същи задачи. Най-често задачите са свързани с търсене на различни източници и имат изследователски характер. Отборите разполагат с една седмица да се справят със задачите – работят в училище, преди или след часовете, събират се на друго място, ползват различни интернет приложения, както е удобно на отбора. Ето и регламента: по жребий на ротационен принцип един след друг всеки отбор предизвиква друг на дадена задача (или част от нея). Капитанът на предизвикващия отбор има право да определи кой от предизвикания отбор ще докладва. След представянето предизвикващият отбор има право да задава въпроси. След тях всеки от останалите отбори също има право да зададе своите въпроси. Оценяване: за докладване – до 6 точки, като отборът може да получи още до 2 точки при оригинално решение; за опониране – до 6 точки в зависимост от съществеността на въпросите и възможността да допълнят доклада; за рецензиране – до 4 точки (въпроси и допълнения към предизвиканите и към предизвикващия)

А класирането? То е отборно и индивидуално. Точките на всеки отбор се набират от точките на всеки от екипа, който е докладвал, опонирал или рецензирал. Разпределянето на точките е поименно, на базата на което се определя и индивидуалното класиране. Към точките на всеки участник с коефициент се добавят точки за мястото, което е заел неговият отбор. Присъждат се награди и за най-добър докладчик, за най-добър опонент. Изборът на най-добър капитан става публично след оценяване на работата на всеки капитан от съотборниците му и от другите отбори. Мисля си, че всъщност истинската иновация в образованието би била „да впрегнем“ всички познати педагогически подходи – тези, които са добре познати, както и новите „смайт“ такива, с една-единствена цел – да върнем статута на образованието като ценност, да подготвим активни, мислещи, предприемчиви, аналитични и отговорни млади хора за времето, в което дори не бихме могли да предположим какво ги очаква.

Смесвам се с групата шестокласници, които се връщат в класната стая за следващите си часове. Минаваме през входното фоайе на училището и спирам да разгледам витрините, пълни с купи и медали от множество престижни национални и международни състезания. Редом с тях са изложени и арт проекти на ученици. Свикнали сме да са там, да ги има, да се гордеем с тях. Днес се зачитам в имената и отличията. Та аз познавам повечето от тях! Десетилетия упорит труд, безсънни учителски, ученически, че и родителски нощи, но си заслужава.

Откъсвам поглед от най-голямата купа и продължавам към друго уникално за училището място, събрало един срещу друг училищния музей и етнографската сбирка. Музеят, събрал повече от 60 години училищна история. Една от класните ръководителки е довела второкласници. „О-о-о, какъв чин, как им е било удобно?“, „И мама има такава униформа“, „Ето за какъв странен компютър ми е говорел татко“, „Госпожо, а какво е това знаме?“ – и се вижда само една малка ръчичка, която сочи първото знаме на училището. Всичко тук е събирано от учители, от ученици, родители, баби и дядовци, които са искали потомците им да видят и да знаят как са учили преди тях. „Аз и преди съм виждал такава носия“ – гордо гласче се чува от етнографската сбирка. „Баба знае как да преде с това нещо“ – друг глас се надига и се опитва да срича надписите над всеки експонат. „Следващия път ще разпитам дядо и за другите неща и ще ви разкажа“ – обещава високо момченце.

До мен се отваря врата и любопитно поглеждам в класната стая. Погледът ми спира (както всеки път, а сигурно и както погледът на всяко от децата) върху огромния аквариум с пъстри големи и малки риби и всичко останало. Влизам. Усетили любопитството ми, група петокласници ми обясняват как тук страниците на учебника оживяват – птици, пеперуди, костенурки, катеричка и дори... истинско мече! На стената – подарък от вече завършили ученици, „Дървото на живота“, нарисувано с помощта на колегата по изобразително изкуство.

Тръгвам бавно по стълбите към втория етаж, защото пред мен трима второкласници в нестройна редица също се качват нагоре, като същевременно си показват кориците и дебелината на прочетените вече книги. Отиват към библиотеката – любимо място на малки и големи, особено през дългите междучасия. Колко книжки могат да се прелистят за едно междучасие? А ако някой е разказал интересна книжка, защо няма за целия клас, а трябва да се изчакават? Колко ли въпроси още могат да зададат? Докато си мисля за незчерпаемото детско любопитство, вървя по коридора към една от компютърните лаборатории и като че ли „случайно“ отклонявам поглед навън към заграденото пространство между двата корпуса на училището. Там е „Зелената класна стая“ – нищо претенциозно, подвижни маси, столове и пънчета за сядане, зеленина, но толкова различно и обичано място. Петокласници са насядали в полукръг

и съсредоточено работят. Ту поглеждат за справка в учебника, ту вдигат глави за кратки обсъждания. Късметлии!

Ето го и изложбения кът пред компютърния кабинет. В почти всички коридори и фойета са оформени местенца, на които внимание привличат пъстрите детски произведения, но тук е едно от местата, на които най-често се сменят. Все по-голяма става групата на желаещите да участват в различни състезания и конкурси за графични и анимирани картички и всички трябва да бъдат видени.

За тези, които ги „сърбят ръцете“ за истинска работа, е ателието по керамика. Истински лек е мацкането на глината и превръщането ѝ в моливник, купичка, свещник, пано, които можеш гордо да занесеш вкъщи и да се похвалиш, че сам си направил от начало докрай!

Вече стана дума, че патрон на училището е проф. Боян Пенев – един от най-изтъкнатите български литературни историци и критици през първите десетилетия на XX век. Близък приятел с писателите съвременници, един от най-обаятелните преподаватели в Софийския университет по това време. Приносът му към родната литература и критика е безценен, а интересите му се простират и в области като музика – свирел е на няколко инструмента, и в други изкуства – правел е карикатури, рисувал е пейзажи. Частичка от творчеството му може да бъде видяна в един от кабинетите по български език и литература, носещ името на патрона на училището. Оформен е кът с копия на лични писма и документи на Боян Пенев. Един музей в класната стая!

И като стана дума за музей, вече съм пред кабинета по история. Неповторим! Трите стени са опасани със стенописи, пресъздаващи паметни събития от българската история. От стенописите в Казанлъшката гробница през величието на цар Симеон до Паисий Хилендарски; от изложените артефакти от тракийската и римската епоха – монети, предмети от бита, до реализираните проекти на днешните ученици, всичко може да се види и чуе тук! Днес шестокласниците представят живота на българина през първата половина на XX век. Разделени на групи, всички са подготвили свои проекти и презентации, засегнати са както образование, култура, изкуство, спорт, така и битът и ежедневието в българския град и село по онова време.

Само една стена ни дели от часа по образователна роботика на четвърто класниците. Това не е просто сглобяване на робот от конструктор или друг вид игра. Учениците използват роботите за усвояване на задължителните знания по математика – работа с ъгли и отсечки, както и за навлизане в света на програмирането, макар и на все още по-ниско ниво. Имат си и истински робот, с който могат да си „говорят“ на английски и да водят „за ръка“.

Шумът в коридора ми подсказва, че е време да ви представя и най-новото ни „попълнение“, което се открива днес – „умната“ ни иновативна математическа лаборатория. Тук на едно място намираме интерактивен touch-screen

дисплей, лаптопи с приложен софтуер за всеки ученик, а наред с тях – „технологии“ от времето, преди да са били родени мнозина от нас, и реализиране на мечтата на всяко дете – безнаказано да пише по стената! Радостта и гордостта са големи. Мечти, труд, инвестиции – по много. Поредната крачка в посока въвеждане на новите технологии в образованието, но не като самоцел, а като осъзната необходимост и паралелно с други добри практики.

Звучи твърде идеалистично, за да е реалност в едно българско училище. Дали срещаме трудности, предизвикателства, неразбиране, съпротива, обиди.... За тях може да се пише дори повече, но те не са, за да се хвалим с тях, а за да ги преодоляваме – бавно, трудно, търпеливо, постоянно, ЗАЕДНО!

Това е нашето пъстро, цветно, многолико училище, училище за личности!

SMALL DECISIONS OF THE EVERYDAY TURN BIG DREAMS INTO TRUE, OR ABOUT THE SATISFACTION TO WORK IN ONE GREAT SCHOOL

Abstract. The author tells in unusual way about school life and about recently considered as unusual approaches to teaching. Highlighted are accents that involve students in the learning process. Given are examples of unconventional approach to learning, working in favor of the educational process.

✉ **Ms. Stefana Petrova**

125. Secondary School “Boyan Penev”

1, Nikola Genadiev St.

Sofia, Bulgaria

E-mail: info@sou125.com